

Висше училище по застраховане и финанси

КОРПОРАТИВНА УСТОЙЧИВОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Марина Стефанова

Издателство „Св. Григорий Богослов“
София, 2018

Посвещавам на всички, които поемат отговорност за настоящето и търсят устойчиви решения, за да живеем в среда, в която свободно реализираме потенциала си, споделяме постигнатото в справедливо и съпричастно общество и и съществуваме в приемане и хармония със заобикалящата ни среда.

С благодарност към Асарел Медет, Аурубис България, Българска мрежа на Глобалния договор на ООН, Данон България, Дънди Прешъс Металс Крумовград, Дънди Прешъс Металс Челопеч, ЕВН България, Ей Би Си Дизайн енд Комюникейшън, Електроразпределение Юг, ЕО Дент, Загорка, Златна панега цимент, Инвестор.БГ, Кауфланд България, КонтурГлобал Марица Изток 3, Монбат, Овергаз Инк, Райфайзенбанк, Солвей Соди, Софарма, Стратегии, Съюз на пивоварите в България, ХЕПИ Бар & Грил, Фондация VCause – в помощ на благотворителността, ФЕСТО България, Филип Морис България, Юробанк България

КОРПОРАТИВНА УСТОЙЧИВОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Първо издание

© Автор **Марина Стефанова**

Редакционна колегия

проф. д-н Сава Гроздев
проф. д-ик.н. Михаил Динев
проф. д-ик.н. Методи Христов
проф. д-р Огняна Стоичкова
проф. д-р Радослав Габровски
проф. д-р Снежана Башева
доц. д-р Григорий Вазов
доц. д-р Георги Николов
доц. д-р Виржиния Желязкова
доц. д-р Яким Китанов
доц. д-р Евгени Евгениев
доц. д-р Десислава Йосифова

Рецензенти

доц. д-р Виржиния Желязкова
доц. д-р Юлия Добрева

Автори на учебните казуси

Анелия Иванова, Анка Шопова, Валерия Видинлиева, Ваня Петрова, Виолета Таргова, Виолетка Минкова, Георги Георгиев, Гергана Пендурска, Даниела Пеева, Даринка Георгиева, Димо Кирилов, Диян Калоянов, Доника Ризова, Елена Матеева, Елица Баракова, Жасмина Русева, Жюстин Томс, Ива Тенчова, Ивайло Георгиев, Ивана Радомирова, Ина Пенкова, Инна Стоилова, Карина Делчева, Катерина Кирова-Миланова, Люба Никифорова, Николай Георгиев, Петър Костадинов, Рада Костова, Радина Копринкова, Руслана Щилянова, Силвия Костова, Таня Дикова, Тодор Иванов, Томи Наплатанов, Цветелина Георгиева, Цветелина Тинкова

Редактор: Милка Рускова

Коректор: Десислава Николова

© **Издателство „Св. Григорий Богослов“**

1618 София, кв. „Овча купел“, ул. „Гусла“ 1, тел. 02/ 401 5815, office@vuzf.bg, www.vuzf.bg

За контакти с автора: marina@csrab.com

www.marinastefanova.info

Всички права запазени!

Част от мултимедийния информационно-образователен проект CSR AdviceBox – www.csrab.com

ISBN 978-954-8590-49-5

Съдържание	3
Таблицы и фигури	9
Увод	11
ГЛАВА I. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА КОРПОРАТИВНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ОТГОВОРНОСТ	13
МОДУЛ 1. Исторически обзор на концепцията „устойчиво развитие“	13
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	14
Въведение	15
Обобщение	22
Литература	22
Самоподготовка	23
#01 Добра бизнес практика. Българска мрежа на Глобалния договор на ООН	24
МОДУЛ 2. Същност на корпоративната социална отговорност	25
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	26
Въведение	27
Експерти съветват	32
Обобщение	33
Литература	33
Самоподготовка	36
МОДУЛ 3. Правна рамка на КСО. Международни и национални регламенти	37
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	38
Въведение	39
Експерти съветват	45
Обобщение	46
Литература	46
Самоподготовка	47
#02 Добра бизнес практика. Съюз на пивоварите в България	48
МОДУЛ 4. Международни стандарти и инициативи	49
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	50
Въведение	51
Експерти съветват	57
Обобщение	57
Литература	58
Самоподготовка	58
МОДУЛ 5. Международни организации, работещи в областта на устойчивостта и отговорността на бизнеса	59
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	60
Въведение	61
Експерти съветват	68
Обобщение	69
Литература	69
Самоподготовка	70
МОДУЛ 6. Оценка на въздействието от КСО като част от стратегическия мениджмънт на компанията	71
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	72
Въведение.....	73
Експерти съветват	77
Обобщение	80
Литература	80
Самоподготовка	81
#03. Добра бизнес практика. ВCause – в помощ на благотворителността	82

МОДУЛ 7. Добро корпоративно управление	83
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	84
Въведение	85
Обобщение	90
Самоподготовка	91
Литература	91
#04. Добра бизнес практика. Монбат	92
МОДУЛ 8. КСО в малките и средни предприятия	93
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	94
Въведение	95
Експерти съветват	100
Обобщение	102
Литература	102
Самоподготовка	103
#05. Добра бизнес практика. Стратегии	104
ГЛАВА ВТОРА. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ В КОРПОРАТИВНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ОТГОВОРНОСТ	105
МОДУЛ 9. Защита правата на човека на работното място	105
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	106
Въведение	107
Обобщение	111
Експерти съветват	112
Литература	112
Самоподготовка	113
#06. Добра бизнес практика. Ей Би Си Дизайн енд Комюникейшън	114
МОДУЛ 10. Същност и управление на човешкия капитал. Трудови практики.	115
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	116
Въведение	117
Обобщение	120
Литература	120
Самоподготовка	121
#07. Добра бизнес практика. Овергаз Инк.	122
#08. Добра бизнес практика. Дънди Прешъс Металс Челопеч	123
МОДУЛ 11. Съхранение на човешкия капитал. Здравословни и безопасни условия на труд	124
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	125
Въведение	126
Експерти съветват	131
Обобщение	132
Самоподготовка	132
Литература	132
#09. Добра бизнес практика. Солвей соди	133
#10. Добра бизнес практика. Дънди Прешъс Металс България	134
МОДУЛ 12. Управление на човешкия капитал. Социален диалог.	135
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	136
Въведение	137
Експерти съветват	139
Обобщение	141
Литература	141
Самоподготовка	141
#11. Добра бизнес практика. Съюз на пивоварите в България	142

МОДУЛ 13. Развитие на човешкия капитал. Квалификация на персонала	143
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	144
Въведение	145
Експерти съветват	149
Обобщение	150
Литература	150
Самоподготовка	151
#12. Добра бизнес практика. ФЕСТО България	152
МОДУЛ 14. Съответствие с изискванията за опазване на околната среда	153
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	154
Въведение	155
Експерти съветват	160
Обобщение	161
Литература	161
Самоподготовка	162
#13. Добра бизнес практика. Аурубис България	163
#14. Добра бизнес практика. Дънди Прешъс Металс Крумовград	164
МОДУЛ 15. Отговорно управление на материали, енергия, вода, емисии и отпадъци	165
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	166
Въведение	167
Експерти съветват	171
Самоподготовка	177
#15. Добра бизнес практика. Електроразпределение ЮГ	178
#16. Добра бизнес практика. Загорка	179
#17. Добра бизнес практика. Дънди Прешъс Металс Челопеч	180
МОДУЛ 16. Отговорно отношение с клиентите	181
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	182
Въведение	183
Експерти съветват	186
Обобщение	188
Литература	188
Самоподготовка	189
#18. Добра бизнес практика. ЕО Дент	190
МОДУЛ 17. Честни търговски практики	191
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	192
Въведение	193
Експерти съветват	198
Обобщение	199
Литература	199
Самоподготовка	200
МОДУЛ 18. Подкрепа на местните общности	201
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	202
Въведение	203
Експерти съветват	207
Обобщение	208
Литература	208
Самоподготовка	209
#19. Добра бизнес практика. Асарел Медет	210
#20. Добра бизнес практика. Данон България	211

#21. Добра бизнес практика. Филип Морис България	212
#22. Добра бизнес практика. Райфайзенбанк	213

ГЛАВА ТРЕТА. ПРОЦЕС НА ВНЕДРЯВАНЕ НА КОРПОРАТИВНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ОТГОВОРНОСТ 215

МОДУЛ 19. Екип по корпоративна устойчивост и отговорност 215

Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	216
Въведение	217
Обобщение	222
Самоподготовка	222
Литература	222

МОДУЛ 20. Анализ на значимите теми 223

Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	224
Въведение	225
Експерти съветват	228
Обобщение	230
Литература	230
Самоподготовка	231

МОДУЛ 21. Ангажиране на заинтересованите страни 233

Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	234
Въведение	235
Експерти съветват	238
Обобщение	239
Литература	239
Самоподготовка	240
#23. Добра бизнес практика. ЕВН България	241
#24. Добра бизнес практика. КонтурГлобал Марица Изток 3	242

МОДУЛ 22. Стратегия за корпоративна отговорност и устойчивост 243

Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	244
Въведение	245
Експерти съветват	248
Обобщение	249
Самоподготовка	249
Литература	249
#25. Добра бизнес практика. Овергаз Инк.	250

МОДУЛ 23. Бизнес стратегия и Глобалните цели 251

Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	252
Въведение	253
Експерти съветват	258
Обобщение	258
Литература	258
Самоподготовка	259
#26. Добра бизнес практика. Златна Панега Цимент	260

МОДУЛ 24. Управление на процесите за корпоративна устойчивост. ISO 26000 261

Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	262
Въведение	263
Експерти съветват	265
Обобщение	267

Литература	267
Самоподготовка	268
МОДУЛ 25. Устойчиво управление и корпоративни комуникации	269
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	270
Въведение	271
Обобщение	273
Експерти съветват	274
Самоподготовка	275
Литература	275
#27. Добра бизнес практика. Софарма	276
МОДУЛ 26. Нефинансово отчитане	277
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	278
Въведение	279
Експерти съветват	284
Обобщение	285
Литература	285
Въпроси за самоподготовка	286
#28. Добра бизнес практика. Златна Панега Цимент	287
#29. Добра бизнес практика. Загорка	288
МОДУЛ 27. Верификация и одит по КСО	289
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	290
Въведение	291
Експерти съветват	295
Обобщение	296
Самоподготовка	296
Литература	296
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. КОМПАНИЯТА КАТО ФАКТОР ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА КОРПОРАТИВНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ОТГОВОРНОСТ	297
МОДУЛ 28. Устойчива верига за доставки	297
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	298
Въведение	299
Експерти съветват	301
Обобщение	302
Литература	302
Самоподготовка	303
#30. Добра бизнес практика. Кауфланд България	304
#31. Добра бизнес практика. Филип Морис Интернешънъл Инк.	305
МОДУЛ 29. Отговорно инвестиране	307
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	308
Въведение	309
Експерти съветват	311
Обобщение	312
Литература	312
Самоподготовка	313
#32. Добра бизнес практика. Юробанк България	314

МОДУЛ 30. Партньорство в устойчивостта	315
Цел на модула. Знания и умения. Ключови думи	316
Въведение	317
Експерти съветват	321
Обобщение	322
Литература	322
Самоподготовка	323
#33. Добра бизнес практика. ХЕПИ бар & грил	324
#34. Добра бизнес практика. Медийна група Инвестор.БГ	325
#35. Добра бизнес практика. Дънди Прешъс Металс България	326

Таблицы

Таблица 1.	Етапи в развитието на КСО	27
Таблица 2.	Сравнителна таблица на съдържанието на международните стандарти по КСО	34
Таблица 3.	Матрица за идентифициране на икономическите, социалните и екологичните въздействия на проектите за нормативни документи	77
Таблица 4.	Примерна структура и съдържание на колективен трудов договор	139
Таблица 5.	Карта за баланса на материалите и енергията	172
Таблица 6.	Насоки за измерване на степента на „справедливост“ в търговските взаимоотношения	198
Таблица 7.	Действия за повишаване на справедливостта в търговските взаимоотношения	198
Таблица 8.	Длъжностна характеристика на директор „Корпоративна устойчивост и отговорност“	220
Таблица 9.	Длъжностна характеристика на директор „Комуникации по КУО/КСО“	220
Таблица 10.	Длъжностна характеристика на директор „Устойчиви доставки“	220
Таблица 11.	Длъжностна характеристика на директор „Околна среда, здравословни и безопасни условия на труд“	221
Таблица 12.	Длъжностна характеристика на директор „Устойчиво развитие“	221
Таблица 13.	Списък със значимите теми по отрасли	229
Таблица 14.	Тактики и форми на ангажираност	237
Таблица 15.	Примерен бюджет за ангажиране на заинтересованите страни	238
Таблица 16.	Въпроси за самооценка на съответствието с ISO 26000	266
Таблица 17.	Критерии за избор на нови доставчици	295
Таблица 18.	Мотиви за компаниите да влязат в партньорство	319

Фигури

Фигура 1.	Трите стълба на устойчиво развитие	21
Фигура 2.	КСО пирамидата на Арчи Карол	28
Фигура 3.	Въздействие по веригата за добавена стойност	74
Фигура 4.	Балансирана система от показатели за ефективност	75
Фигура 5.	Модул за директния ефект на КСО дейностите върху конкурентоспособността на компаниите	76
Фигура 6.	Корпоративно управление – зависимости от заинтересованите страни	86
Фигура 7.	Модифициран модул за приобщаване на МСП към КСО	101
Фигура 8.	Процес на действие на системата за управление на околната среда	159
Фигура 9.	Общ качествен модул на управление	160
Фигура 10.	Принципи за справедлива търговия	195
Фигура 11.	Форми на реализация на социалните инвестиции	204
Фигура 12.	Централизиран подход за структуриране на екипа по КУО/КСО	217
Фигура 13.	Децентрализиран подход за структуриране на екипа по КУО/КСО	217
Фигура 14.	Модел на KPMG за определяне на значимите теми	226

Фигура 15. Матрица на значимите теми. Michelen, 2016	227
Фигура 16. Анализ на значимите теми според GRI Standards	228
Фигура 17. Видове заинтересовани страни	235
Фигура 18. Диаграма на взаимодействие със заинтересованите страни	236
Фигура 19. Стълба на ангажираност	236
Фигура 20. КСО и въздействието на компанията в обществото	245
Фигура 21. Процеси на еволюция на КСО	246
Фигура 22. Балансирана система от показатели за ефективност	247
Фигура 23. Дневен ред 2030. Глобални цели за устойчиво развитие на ООН	254
Фигура 24. Анализ на веригата за добавена стойност	255
Фигура 25. Видове подходи за избор на значими за компаниите Глобални цели	256
Фигура 26. Матрица за докладване на значимите дейности на компанията спрямо Глобалните цели за устойчиво развитие	257
Фигура 27. Теми на социална отговорност в ISO 26000	265
Фигура 27.1. ISO 26000 – Схема на приложение	267
Фигура 28. Комуникации по КСО	271
Фигура 29. Комуникационен процес	273
Фигура 30. Измерения на корпоративната репутация	273
Фигура 31. Етапи за изготвяне на доклад за устойчивост съобразно GRI Standards	283
Фигура 32. Принципи на ООН за отговорно инвестиране	309
Фигура 33. Пространство за постигане на оптимално споразумение	320
Фигура 34. Континуум на устойчивостта	321

След над тридесет години в търсене на работещи модели за устойчивото развитие на света ние все още сме свидетели на разнообразни по характер и степен на спешност предизвикателства в икономическата, екологичната и социалната области.

Обединени под общата шапка на Глобалните цели на ООН за устойчиво развитие, те провокират изследвателите да създадат такъв бизнес модел, който да води до устойчив успех само и единствено, когато създава дългосрочна добавена стойност едновременно за предприемача, за обществото и за околната среда.

За мен не е приемливо да оставим на бъдещите поколения свят, в който те да разполагат със същия обем и качество на ресурсите, с които разполагаме ние в момента.

Аз вярвам, че можем повече.

Структура на учебника

Темите в учебното помагало са групирани в четири глави с общо тридесет модула:

- Теоретични основи на корпоративната устойчивост и отговорност
- Основни направления в корпоративната устойчивост и отговорност
- Процес на внедряване на корпоративната устойчивост и отговорност
- Компанията като фактор за популяризиране на корпоративната устойчивост и отговорност.

Всяка глава съдържа няколко модула, които включват следната информация:

- Методология. Знания и умения
- Въведение
- Теоретично съдържание
- Въпроси от практиката
- Обобщение
- Библиография
- Въпроси за самоподготовка
- Добра фирмена практика.

Подбор на добри бизнес практики

Разделът „Добра фирмена практика“ дава актуална теоретична и практическа информация за конкретен фирмен процес и/или проект по предварително избрана тема. Авторът черпи информация за първоначалния подбор на всяка добра практика от обществено достъпна информация, вкл. от медийни репортажи, участие в конкурси и тематични конференции, уебсайтовете на компаниите. Впоследствие компанията е поканена да се включи с конкретния бизнес казус. Тя попълва въпросник за самооценка, който проверява следните минимални изисквания:

- Постигнала ли е планираните ползи за бизнеса и ползи за обществото/околната среда?
- Устойчива ли е във времето като ресурси, процеси и въздействие?
- Участие във външни събития с покана за споделяне на добрата практика
- Получени признания от външни конкурси/организации
- Положителна оценка от автора

Максималният брой точки за всеки въпрос е 10. Общият максимален брой точки е 50. Всяка добра бизнес практика е допустима за включване при събиране на минимум 35т.

Впоследствие са поканени ръководителите на тези добри практики от компаниите да дадат подробното ѝ описание, с което учащите се имат възможност да се запознаят тук. След извършен подбор са включени практиките на следните компании, опериращи на територията на РБългария.

КОМПАНИИ

ABC DESIGN &
COMMUNICATION

АСАРА МЕТАЛС АД

Aurubis

UN GLOBAL COMPACT

Българска мрежа

DANONE
ONE PLANET. ONE HEALTH

Dundee
PRECIOUS METALS
KRUMOVGRAD

Dundee
PRECIOUS METALS
CHELOPECH

EVN

ЕРЮГ
EVN група

DENTAL CLINIC
EO Dent
www.eo-dent.com

ЗАГОРКА
ЧАСТ ОТ КОРПОРАЦИЯ HEINEKEN

INVESTOR MEDIA GROUP

Kaufland

КОНТУР ГЛОБАЛ
МАРИЦА ИЗТОК 3

MONBAT®
GROUP

овепраз
ВСЕКИ ИМА НУЖДА ОТ
ДОБРА КОМПАНИЯ

Postbank
Решения за твоето утре

Райфайзен
БАНК

SOLVAY SODI

85 YEARS
sopharma
STILL GROWING

Спратерги
КОНСУЛТАНТСКА КЪЩА

СЪЮЗ
НА
ПИВОВАРИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

TITAN
BULGARIA

unicef
for every child

FESTO

PHILIP MORRIS
BULGARIA FOOD

because
в помощ на благотворителността

Happy
Bar & Grill